

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน โดยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านพุทธิพิสัย
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะพิสัย
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านจิตพิสัย

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้านสูงขึ้น ภายหลังจากที่เรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ โดยตั้งสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ .05

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาสถาบันราชภัฏราชนครินทร์ (หลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา สาขามัธยมศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา) ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวนทั้งสิ้น 31 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง คือ

1. แผนการสอนวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 โดยวิธีสตอรี่ไลน์ และใบความรู้
2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 ด้านพุทธิพิสัย และทักษะพิสัย
3. แบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 ด้านจิตพิสัย
4. แบบประเมินผลงานกลุ่ม
5. แบบสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคลในวิชาศิลปะพื้นฐาน 2
6. แบบบันทึกกระบวนการทำงานรายบุคคล
7. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 โดยวิธีสตอรี่ไลน์

การดำเนินการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสอนด้วยตนเองทุกชั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้แนะนำและเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนได้เข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์เป็นเวลา 10 นาที จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 จำนวน 31 คน ทำแบบทดสอบก่อนเรียนวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 โดยวิธีสตอรี่ไลน์ ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 และแบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 เวลา 50 นาที
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 โดยวิธีสตอรี่ไลน์ ตามแผนการสอน โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน ในการศึกษาพร้อมกับดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยใช้แบบบันทึกกระบวนการทำงานรายบุคคลให้ผู้เรียนบันทึกข้อความรู้ที่ได้จากการศึกษาในห้องเรียนและสถานที่ผลิตงานหัตถกรรมพื้นฐานในชุมชน
3. ขณะทำการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยประเมินผู้เรียนด้วยแบบสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคลในวิชาศิลปะพื้นฐาน 2 ตลอดระยะเวลาทำการสอนจำนวน 6 ครั้ง โดยมีผู้ทำการสังเกต 4 คนรวมกับผู้วิจัย
4. เมื่อผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลและตอบคำถามหลักที่ผู้สอนตั้งคำถามหลักไว้ จากนั้นผู้เรียนร่วมกันอภิปราย สรุปข้อค้นพบ เรียบเรียงข้อมูล และจัดทำผลงานพร้อมนำเสนอข้อค้นพบหน้าชั้นเรียน ระหว่างที่แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อค้นพบ ผู้เรียนทุกคนร่วมกันประเมินผลงานกลุ่ม

ตนเอง กลุ่มเพื่อน และผู้สอนประเมินร่วมกับผู้เรียนเพื่อหาจุดดีและจุดบกพร่องให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. หลังจากทดลองสอนครบตามแผนการสอนตามกำหนด 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 หลังเรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 เป็นเวลา 1 ชั่วโมง 15 นาที จากนั้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในแบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 หลังเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์

การวิเคราะห์ผล

ภายหลังเสร็จสิ้นการทดลองการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือดังนี้

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 ด้านพุทธิพิสัย และทักษะพิสัยนำมาตรวจให้คะแนน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

2. แบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 ด้านจิตพิสัย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่และร้อยละ นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนแบบปลายเปิดนำมารวบรวมแนวคิดหรือความรู้ที่ผู้เรียนได้สะท้อนจากการเรียนนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

3. แบบประเมินผลงานกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำตัวเลือกมาแจกแจงความถี่ของแต่ละข้อแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนแบบปลายเปิดนำมารวบรวมแนวคิดหรือความรู้ที่ผู้เรียนได้สะท้อนจากการเรียนนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

4. แบบสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคลในวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำมาแจกแจงความถี่ของแต่ละข้อแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนแบบปลายเปิดนำมารวบรวมแนวคิดหรือความรู้ที่ผู้เรียนได้สะท้อนจากการเรียนนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

5. แบบบันทึกกระบวนการทำงานรายบุคคล นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่และร้อยละของแต่ละข้อ

6. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่บ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำมาแจกแจงความถี่ของแต่ละข้อแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนแบบปลายเปิดนำมารวบรวมแนวคิดหรือความรู้ที่ผู้เรียนได้สะท้อนจากการเรียนนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลการสอนวิชาศิลปะที่บ้านโดยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏ พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

สรุปผลการวิจัยแยกเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะที่บ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method)
 - 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยสูงขึ้นหลังจากที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
 - 1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัยสูงขึ้นหลังจากที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
 - 1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยสูงขึ้นหลังจากที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) มี 2 แบบ คือ กระบวนการเรียนรู้แบบต้น และกระบวนการเรียนรู้แบบลึก ดังนี้
 - 2.1 กระบวนการเรียนรู้แบบต้น คือ การฟื้นความรู้เดิม การสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ การอ่าน จดบันทึก ลงมือปฏิบัติจริง การเปรียบเทียบสิ่งที่คล้ายกัน การเปรียบเทียบสิ่งขัดแย้งกัน และการจำแนกประเภท
 - 2.2 กระบวนการเรียนรู้แบบลึก คือ การอธิบายหลักเกณฑ์ การตั้งสมมติฐาน การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล
3. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่บ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) ซึ่งผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่บ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) ในภาพรวมแล้วมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) มี 3 ด้านดังนี้

1.1 ด้านพุทธิพิสัย

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}=41.60$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}=31.19$) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยหลังเรียนกับก่อนเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แล้วพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ด้านทักษะพิสัย

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}=16.77$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}=9.16$) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยหลังเรียนกับก่อนเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แล้วพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ด้านจิตพิสัย

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัดเจตคติ

ผู้เรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ ส่วนใหญ่เป็นเพศ ชาย มากกว่าเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 64.5 ส่วนใหญ่อายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.8 ผู้เรียนส่วนใหญ่เรียนอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 87.1 ส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 80.6 อาชีพของบิดามารดาของผู้เรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมา อาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 35.5 อาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 16.1 และอาชีพประมงคิดเป็นร้อยละ 3.2 รายได้ของครอบครัวต่อเดือนของผู้เรียนส่วนใหญ่มีรายได้ 4,000-15,000 บาท คนในครอบครัวของผู้เรียนมีการสร้างงานศิลปะพื้นบ้านน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.2 และงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่สร้างส่วนใหญ่เป็นงานหัตถกรรมจักสานคิดเป็นร้อยละ 60.0 และหัตถกรรมการทอคิดเป็นร้อยละ 40.0 ตัวอย่างหัตถกรรมพื้นบ้านในชีวิตประจำวันที่ผู้เรียนใช้ ส่วนใหญ่เป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 ลำดับต่อมา คือ เครื่องมือเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 67.7 และ เครื่องมือจับสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 25.8 ในขณะที่เครื่องนุ่งห่มพื้นบ้านผู้เรียนใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 9.7 ในชุมชนของผู้เรียนมีการแสดงออกทางด้านศิลปะพื้นบ้านที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นได้ ส่วนใหญ่เป็นงานหัตถกรรมจักสาน คิดเป็นร้อยละ 25.8 ลำดับต่อมา เป็นงานหัตถกรรมการทอ คิดเป็น

ร้อยละ 16.1 เครื่องปั้นดินเผา และการทำว่าว ซึ่งมีค่าเท่ากับคือ ร้อยละ 3.2 เอกลักษณะทางด้าน ศิลปะพื้นบ้านที่มีในชุมชนของผู้เรียน คือ หัตถกรรมจักสาน คิดเป็นร้อยละ 19.4 หัตถกรรมการทอ คิดเป็นร้อยละ และเครื่องปั้นดินเผา คิดเป็นร้อยละ 3.2 ผู้เรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 ส่วนใหญ่ มีความสนใจเกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านประเภทหัตถกรรมจักสาน ร้อยละ 54.8 รองลงมาหัตถกรรมการ ทอ ร้อยละ 29.0 และหัตถกรรมแกะสลัก ร้อยละ 25.8 ผู้เรียนส่วนใหญ่เคยเรียนหรือมีความรู้เกี่ยวกับ ศิลปะพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 64.5 ผู้เรียนที่เคยเรียนหรือมีความรู้เกี่ยวกับศิลปะ พื้นบ้าน คือ วิชาศิลปะพื้นบ้านร้อยละ 19.4 ลำดับต่อมาวิชาออกแบบ ร้อยละ 16.1 และหัตถกรรมจักสานคิดเป็น ร้อยละ 12.9 อีกทั้งผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่าวิชาศิลปะพื้นบ้านเป็นวิชาที่ยากระดับปานกลางคิดเป็น ร้อยละ 74.2 และผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่าศิลปะพื้นบ้านเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของผู้เรียน ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 58.1รองลงมาสำคัญมากคิดเป็นร้อยละ 35.5 บุคคลที่มีอิทธิพลที่ทำให้ ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะพื้นบ้าน ส่วนใหญ่เป็นครูคิดเป็นร้อยละ 64.5 ลำดับต่อมาคือ สื่อสารมวลชน ร้อยละ 38.7 และพ่อแม่ ร้อยละ 32.3 ในขณะที่ตนเองและชุมชนมีอิทธิพลน้อยที่สุด ร้อยละ 9.7

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}=88.77$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}=79.45$) เมื่อทดสอบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยหลังเรียนกับก่อนเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แล้วพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้าน จิตพิสัยก่อนเรียน พบว่า ผู้เรียนคิดว่าศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของ เอกลักษณะของชาติมากที่สุด ($\bar{X}=4.87$) ลำดับต่อมา คือ ผู้เรียนอยากให้มีการอนุรักษ์ เผยแพร่และ สืบทอดศิลปะพื้นบ้าน ($\bar{X}=4.77$) และรู้สึกภูมิใจในภูมิปัญญาชาวบ้านและความเป็นไทย ($\bar{X}=4.74$)

ส่วนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัย หลังเรียน พบว่า ผู้เรียนอยากให้มีการอนุรักษ์ เผยแพร่และสืบทอดศิลปะพื้นบ้าน ($\bar{X}=4.97$) ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของเอกลักษณ์ของชาติ ($\bar{X}=4.87$) และรู้สึก ภูมิใจในภูมิปัญญาชาวบ้านและความเป็นไทย ($\bar{X}=4.84$)

1.3.2 ด้านความคิดเห็นเพิ่มเติม

จากแบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 ด้านจิตพิสัย เกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติม ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง โดยผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ศิลปะพื้นบ้าน 2 โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ มีความคิดเห็นว่า อยากให้ ทุกคน ทุกหน่วยงานร่วมแรงร่วมใจกันเข้ามาสนับสนุน ส่งเสริม อนุรักษ์และสืบสานศิลปะพื้นบ้าน

ทุกแขนงของแต่ละท้องถิ่นให้คงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไว้เพราะศิลปะพื้นบ้านมีคุณค่าต่อประวัติศาสตร์การดำเนินชีวิตของไทยในอดีตและปัจจุบัน และอยากให้มีการส่งเสริมการใช้งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น ไม่อยากให้ศิลปะพื้นบ้านสูญหายไปกับกาลเวลาและการเปลี่ยนแปลงของยุคเทคโนโลยี ควรจะใช้เทคโนโลยีปกป้องคุ้มครองศิลปะพื้นบ้านอันเป็นมรดกอย่างหนึ่งของไทยเอาไว้ มากกว่าจะใช้เทคโนโลยีพัฒนาให้เกิดความเสี่ยง อีกทั้งผู้เรียนบางคนยังอยากมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน และมีผู้เรียนบางคนอยากเข้าไปเรียนรู้ศึกษาเกี่ยวกับหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทต่างๆ ในทุกๆ ชุมชน และอยากให้มีการส่งเสริมศิลปะพื้นบ้านในทุกตำบล ทุกชุมชนเพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ และมีโอกาสได้สัมผัสกับผู้รู้และหัตถกรรมพื้นบ้านในท้องถิ่น คนรุ่นหลังควรจะได้ร่วมกับสืบทอดจากบรรพชน รวมทั้งผู้เรียนอยากให้มีการบรรจุศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรทุกระดับชั้นเพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้เรียน ได้เห็นคุณค่าของความเป็นชาติ อันจะนำไปสู่การเห็นคุณค่าและร่วมกันอนุรักษ์มรดกของภูมิปัญญาบรรพบุรุษเอาไว้ คงวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงามเพื่อคงคุณค่าของความเป็นชาติ ผู้เรียนได้เสนอว่าหากประเทศไทยของเรามีการออกกฎหมายคุ้มครองศิลปะพื้นบ้านไทยทุกประเภทอย่างจริงจัง หากทุกคน ทุกหน่วยงานร่วมมือประสานใจกันอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน ผู้เรียนเชื่อว่าอนาคตข้างหน้าศิลปะพื้นบ้านก็จะอยู่ชั่วลูกชั่วหลานไทยสืบไป

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านโดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method)

2.1 การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) ด้านคะแนนการประเมินผลงานกลุ่ม ของผู้เรียน โดยการประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน และครูประเมินผลงาน กลุ่มละ 4 ชิ้นงานทั้ง 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มหัตถกรรมจักสาน (การสานหมวกกวยเล็ย)

การประเมินผลงานของกลุ่มผู้เรียนหัตถกรรมจักสาน (การสานหมวกกวยเล็ย) ผลงานชิ้นที่ 1 : จาก พบว่า ข้อที่ 2 ด้านการวิเคราะห์แยกประเด็นโดยมีการสร้างแผนผังการวิเคราะห์แยกประเด็นในการศึกษาแต่ละประเด็นมีความสัมพันธ์กันคะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.25$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.57$)โดยเพื่อนประเมิน

($\bar{X}=4.18$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้ มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กันกลับมีคะแนนโดยรวมต่ำสุด ที่ ($\bar{X}=3.81$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.43$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.00$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมจักสาน (การสานหมวกกุกุญเลีย) ผลงานชิ้นที่ 2 : ตัวละคร พบว่า ข้อที่ 2 ด้านการวิเคราะห์แยกประเด็นโดยมีการสร้างแผนผังการวิเคราะห์แยกประเด็นในการศึกษาแต่ละประเด็นมีความสัมพันธ์กัน คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี มีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.22$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.57$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.09$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้ มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กันกลับมีคะแนนโดยรวมต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.67$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.29$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.73$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมจักสาน (การสานหมวกกุกุญเลีย) ผลงานชิ้นที่ 3 : การดำเนินชีวิต พบว่า ข้อที่ 4 ด้านเขียนอธิบายข้อค้นพบจากการเรียบเรียงถ้อยคำเกิดความชัดเจน เข้าใจตรงกัน คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี มีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.16$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.43$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.05$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้ มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กันกลับมีคะแนนโดยรวมต่ำสุด ที่ ($\bar{X}=3.78$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.43$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.91$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมจักสาน (การสานหมวกกุกุญเลีย) ผลงานชิ้นที่ 4 : เหตุการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น / ปัญหาที่ต้องแก้ไข พบว่า ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กัน คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี มีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.08$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.25$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.00$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 6 ด้านการออกแบบผังประกอบจากความคิดสร้างสรรค์กลับมีคะแนนโดยรวมต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.73$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.38$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.82$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มหัตถกรรมการทอ (การทอผ้ามัดหมี่)

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมการทอ (การทอผ้ามัดหมี่) ผลงานชิ้นที่ 1 : ฉาก พบว่า ข้อที่ 2 ด้านการเชื่อมโยงความรู้มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กัน คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี มีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.44$) โดยมีการประเมิน

ตนเอง ($\bar{X}=4.13$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.18$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=5.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้ มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กันกลับมีคะแนนโดยรวมต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.39$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.00$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.18$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=2.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมการทอ (การทอผ้ามัดหมี่) ผลงานชิ้นที่ 2 : ตัวละคร พบว่า ข้อที่ 1 ด้านการนำเสนอมีวิธีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนสั้นไหลไม่ติดขัดและน่าสนใจ คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี มีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.08$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.00$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.23$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้ มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กัน กลับมีคะแนนโดยรวมต่ำสุดอยู่ในเกณฑ์ปานกลางที่ ($\bar{X}=3.35$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=3.88$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.18$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=2.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมการทอ (การทอผ้ามัดหมี่) ผลงานชิ้นที่ 3 : การดำเนินชีวิต พบว่า ข้อที่ 6 ด้านการออกแบบผังประกอบฉากมีความคิดสร้างสรรค์ คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.06$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.00$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.18$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กันกลับมีคะแนนโดยรวมต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.37$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.00$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.23$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมการทอ (การทอผ้ามัดหมี่) ผลงานชิ้นที่ 4 : เหตุการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น / ปัญหาที่ต้องแก้ไข พบว่า ข้อที่ 5 และข้อที่ 3 ด้านการออกแบบผังประกอบฉากมีความคิดสร้างสรรค์ รองลงมาด้านการเขียนอธิบายข้อค้นพบมีเนื้อหาชัดเจนครอบคลุมเรื่องที่ทำ คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมากมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.69$) และ ($\bar{X}=4.51$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.63$) และ ($\bar{X}=4.38$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.45$) และ ($\bar{X}=4.14$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=5.00$) และ ($\bar{X}=5.00$) ตามลำดับ ในขณะที่ ข้อที่ 4 ด้านการเขียนอธิบายข้อค้นพบด้านการเรียบเรียงถ้อยคำให้เกิดความชัดเจนเข้าใจตรงกันกลับมีคะแนนโดยรวมต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.97$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.00$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.91$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มหัตถกรรมแกะสลัก (การแกะสลักเขาสัตว์)

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมแกะสลัก (การแกะสลักเขาสัตว์) ผลงานชิ้นที่ 1 : ฉาก พบว่า ข้อที่ 1 ด้านการนำเสนอมีวิธีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนสั้นไหลไม่

คิดขำน่าสนใจ คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.05$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.14$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=4.00$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กันกลับมีคะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางซึ่งต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.26$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.00$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.77$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=2.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมแกะสลัก(การแกะสลักเขาสัตว์) ผลงานชิ้นที่ 2 : ตัวละคร พบว่า ข้อที่ 2 ด้านการวิเคราะห์แยกประเด็นโดยมีการวางแผนผังการวิเคราะห์แยกประเด็นในการศึกษาแต่ละประเด็นมีความสัมพันธ์กัน คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ($\bar{X}=3.98$)โดยมีการประเมินตนเอง($\bar{X}=4.00$)โดยเพื่อนประเมิน($\bar{X}=3.95$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กัน กลับมีคะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางซึ่งต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.14$)โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=3.86$)โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.55$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=2.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมแกะสลัก(การแกะสลักเขาสัตว์) ผลงานชิ้นที่ 3 : การดำเนินชีวิต พบว่า ข้อที่ 1 ด้านการนำเสนอมีวิธีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนสั้นไหลไม่ติดขำน่าสนใจ คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.78$)โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=3.71$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.82$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=5.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กันกลับมีคะแนนโดยรวมต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.51$)โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=3.71$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.82$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมแกะสลัก(การแกะสลักเขาสัตว์) ผลงานชิ้นที่ 4 : เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น/ปัญหาที่ต้องแก้ไข พบว่า ข้อที่ 1 ด้านการนำเสนอมีวิธีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนสั้นไหลไม่ติดขำน่าสนใจ คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.15$)โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.29$)โดยเพื่อนประเมิน($\bar{X}=4.17$)โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$)ในขณะที่ ข้อที่ 6 ด้านการกรอออกแบบผังประกอบฉากมีความคิดสร้างสรรค์กลับมีคะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางซึ่งต่ำสุดที่($\bar{X}=3.18$)โดยมีการประเมินตนเอง($\bar{X}=3.71$)โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.83$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=2.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

กลุ่มที่ 4 กลุ่มหัตถกรรมโลหะ (การสานทองเหลือง)

การประเมินผลงานกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มหัตถกรรมโลหะ (การสานทองเหลือง) ผลงานชิ้นที่ 1: ฉาก พบว่า ข้อที่ 2 ด้านการวิเคราะห์แยกประเด็นโดยมีการวางแผนผัง

การวิเคราะห์แยกประเด็นในการศึกษาแต่ละประเด็นมีความสัมพันธ์กัน คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.04$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.29$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.82$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 6 ด้านการกรอกแบบผังประกอบจากมีความคิดสร้างสรรค์ กลับมีคะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางซึ่งต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.49$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=3.71$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.77$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของนักศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษา (การสานทองเหลือง) ผลงานชิ้นที่ 2 : ตัวละคร พบว่า ข้อที่ 1 ด้านการนำเสนอมีวิธีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนสั้นไหลไม่ติดขัดน่าสนใจ คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.15$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.29$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.86$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 6 ด้านการกรอกแบบผังประกอบจากมีความคิดสร้างสรรค์ กลับมีคะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางซึ่งต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.48$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=3.71$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.73$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของนักศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษา (การสานทองเหลือง) ผลงานชิ้นที่ 3 : การดำเนินชีวิต พบว่า ข้อที่ 2 ด้านการวิเคราะห์แยกประเด็นโดยมีการสร้างแผนผังการวิเคราะห์แยกประเด็นในการศึกษาแต่ละประเด็นมีความสัมพันธ์กัน คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.00$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.14$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.86$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ ข้อ 5 และข้อที่ 6 ด้านการเชื่อมโยงความรู้มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กันและด้านการกรอกแบบผังประกอบจากมีความคิดสร้างสรรค์ กลับมีคะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางซึ่งต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.48$) รองลงมา ($\bar{X}=3.45$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=3.86$) และ ($\bar{X}=3.71$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.59$) และ ($\bar{X}=3.64$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) และ ($\bar{X}=3.00$) ตามลำดับส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

การประเมินผลงานกลุ่มของนักศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษา (การสานทองเหลือง) ผลงานชิ้นที่ 4 : เหตุการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น / ปัญหาที่ต้องแก้ไข พบว่า ข้อที่ 5 ด้านการเชื่อมโยงความรู้มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กัน คะแนนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีคะแนนสูงสุดคือ ($\bar{X}=4.18$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.63$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.91$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=4.00$) ในขณะที่ ข้อที่ 6 ด้านการกรอกแบบผังประกอบจากมีความคิดสร้างสรรค์ กลับมีคะแนนโดยต่ำสุดที่ ($\bar{X}=3.64$) โดยมีการประเมินตนเอง ($\bar{X}=4.13$) โดยเพื่อนประเมิน ($\bar{X}=3.78$) โดยครูประเมิน ($\bar{X}=3.00$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

จากแบบประเมินผลงานกลุ่มทั้ง 4 กลุ่มดังกล่าว คะแนนผลงานกลุ่มของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ในภาพรวมทั้ง 4 ชั้นงานอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเรียงลำดับกลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มหัตถกรรมจักสาน (การสานหมวกกุงเลีย) ($\bar{X}=4.00$) รองลงมา กลุ่มที่ 2 กลุ่มหัตถกรรมการทอ (การทอผ้ามัดหมี่) ($\bar{X}=3.97$) กลุ่มที่ 3 กลุ่มหัตถกรรมแกะสลัก (การแกะสลักเขาสัตว์) ($\bar{X}=3.79$) และกลุ่มที่ 4 กลุ่มหัตถกรรมโลหะ (การสานทองเหลือง) ($\bar{X}=3.79$)

การประเมินผลงานกลุ่มสรุปคะแนนผลงานจากแบบประเมินผลงานกลุ่ม 6 ด้านของผู้เรียน ทั้ง 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 ชั้นงาน โดยรวมมีคะแนนผู้เรียนในเกณฑ์ดี ($\bar{X}=3.89$)

พิจารณาการประเมินตนเองของผู้เรียนแล้วประเมินตนเองอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X}=4.00$) รองลงมาเพื่อนประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X}=3.97$) และครูผู้สอนประเมินต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.79$)

2.2 การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล

2.2.1 การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 1

การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 1 พบว่า ข้อที่ 5 ด้านความสนใจ ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X}=2.59$) ในขณะที่ ข้อที่ 1 ด้านการถามผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกต่ำสุด ($\bar{X}=1.78$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์พอใช้

2.2.2 การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 2

การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 2 พบว่าข้อ 5 ด้านความสนใจ ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ($\bar{X}=3.50$) ในขณะที่ข้อ 2 ด้านการตอบ และข้อที่ 4 ร่วมอภิปรายความคิดเห็นของผู้เรียนกลับมีพฤติกรรมการแสดงออกต่ำสุดซึ่งมีค่าเท่ากัน ($\bar{X}=0.00$) เนื่องจากการออกเก็บข้อมูลภาคสนาม ดังนั้นพฤติกรรมดังกล่าวของผู้เรียนจึงไม่แสดงพฤติกรรม ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ดี

2.2.3 การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 3

การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 3 พบว่า ข้อที่ 5 ด้านความสนใจ ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ($\bar{X}=3.69$) ในขณะที่ข้อ 2 ด้านการตอบผู้เรียนกลับมีพฤติกรรมการแสดงออกต่ำสุด ($\bar{X}=2.66$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

2.2.4 การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 4

การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 4 พบว่า ข้อที่ 5 ด้านความสนใจ ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X}=3.31$) ในขณะที่ข้อ 1 ด้าน

การถามผู้เรียนกลับมีพฤติกรรมการแสดงออกต่ำสุด ($\bar{X}=2.34$) ส่วนรายการประเมินด้านอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ดี

2.2.5 การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 5

การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 5 พบว่า ข้อที่ 2 ด้านการตอบ ($\bar{X}=3.53$) ข้อที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.53$) ข้อที่ 5 ด้านความสนใจ ($\bar{X}=3.53$) และข้อที่ 1 ด้านการถาม ($\bar{X}=3.41$) ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ในขณะที่ ข้อที่ 4 ด้านการร่วมอภิปรายความคิดเห็นของผู้เรียนกลับมีพฤติกรรมแสดงออกต่ำสุด ($\bar{X}=2.34$)

2.2.6 การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 6

การสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคล ครั้งที่ 6 พบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ดีมากทุกรายการประเมิน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ข้อที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.63$) รองลงมา ข้อที่ 4 ด้านการร่วมอภิปรายความคิดเห็น ($\bar{X}=3.53$) ข้อที่ 5 ด้านความสนใจ ($\bar{X}=3.47$) ข้อที่ 1 ด้านการถาม ($\bar{X}=3.44$) และข้อที่ 2 ด้านการตอบ ($\bar{X}=3.31$) ตามลำดับ

สรุปผลจากการสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคลที่ปรากฏของผู้เรียนขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน จากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมทั้งชั้นเรียน พบว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X}=2.87$)

พิจารณารายข้อพบว่า ด้านความสนใจ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ($\bar{X}=3.35$) รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.16$) ด้านการถาม ($\bar{X}=2.90$) ด้านการตอบ ($\bar{X}=2.47$) และด้านการร่วมอภิปรายความคิดเห็น ($\bar{X}=2.46$)

2.3 แบบบันทึกกระบวนการทำงานรายบุคคล

จากการบันทึกการทำงานของผู้เรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 ผู้เรียนได้สะท้อนทักษะกระบวนการทำงานและกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยแสดงเป็นค่าความถี่ในแต่ละด้านดังนี้

2.3.1 ด้านหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในการออกเก็บข้อมูล คือ มีผู้สำรวจพื้นที่ 19 คน ผู้สังเกตข้อมูล 19 คน ผู้สอบถามข้อมูล 18 คน ผู้นำเสนอ 18 คน ผู้สืบค้นเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 15 คน ผู้รวบรวมจัดเรียงข้อมูลและตกแต่งฉาก 13 คน ผู้วิเคราะห์ข้อมูล 10 คน ผู้จัดบันทึกข้อมูล 8 คน ผู้บันทึกภาพถ่าย 8 คน ผู้สัมภาษณ์ 7 คน ผู้วางแผนการทำงาน 5 คน และผู้ติดต่อนัดหมายสมาชิกในกลุ่ม 5 คน

2.3.2 ด้านการตั้งสมมติฐาน ด้านการใช้สอยและด้านลักษณะรูปแบบหัตถกรรมพื้นบ้านที่ศึกษาคือ หัตถกรรมพื้นบ้านส่วนใหญ่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน 13 คน การทอผ้าชาวบ้านน่าจะทอเพื่อ ใช้เอง 8 คน หมวกกุยเลี่ยนน่าจะเป็นคนจีนทำ 7 คน การแกะสลักเขาสัตว์น่าจะทำขึ้นมาเพื่อประดับตกแต่ง 7 คน การสานทองเหลืองน่าจะพัฒนามาจากการสานไม้ไผ่ 5 คน รูปแบบหัตถกรรมที่ทำส่วนใหญ่น่าจะได้รูปแบบมาจากธรรมชาติ 5 คน หัตถกรรมพื้นบ้านน่าจะมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 3 คน ลวดลายของงานหัตถกรรมพื้นบ้านแต่ละท้องถิ่นน่าจะแตกต่างกัน 2 คน และลวดลายส่วนใหญ่จะเป็นลายแบบไทย 2 คน

2.3.3 ด้านการวางแผนและขั้นตอนการศึกษาหัตถกรรมพื้นบ้าน คือ การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งต่างๆ 20 คน การประชุมกลุ่มเพื่อวางแผนการทำงาน 11 คน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ 14 คน เตรียมความพร้อม 3 คน นัดหมายเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม 11 คน สร้างแบบสอบถาม 6 คน เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม 21คน คือ เขียนอธิบายประวัติความเป็นมาของงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ศึกษา 22 คน เขียนอธิบายหน้าที่การใช้งานและคุณค่าด้านอื่นๆ 22 คน เขียนอธิบายวัตถุดิบที่ใช้ในการสร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้าน 22 คน เขียนอธิบายขั้นตอน เทคนิควิธีการสร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้าน 22 คน เขียนอธิบาย รูปทรง โครงสร้าง ลวดลาย สัดส่วนและขนาด 22 คน เขียนอธิบายความเชื่อใน การสร้างงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน 12 คนบันทึกภาพถ่าย 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ 9 คน เรียบเรียงข้อมูล 19คน สรุปข้อมูล 17 คน จัดตกแต่งฉากให้สวยงาม 17 คน และนำเสนอ 18 คน

2.3.4 รู้ด้านแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น คือ จากสถานที่จริง 31 คน เอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง 25 คนจากช่างพื้นบ้าน 23 คนจากห้องสมุดสถาบัน 13 คน จากการแสดงสินค้าOTOP 6 คน จากผู้สอน 5 คน จากพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน 3 คน จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต 2 คน โทรทัศน์ 1 คน วิทยุทัศน์ 1 คน และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด 1 คน

2.3.5 รู้ด้านวิธีการได้มาซึ่งความรู้ของผู้เรียนในการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 คือ ลงมือปฏิบัติจริง 29 คน อ่านจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง 22 คน การสังเกตงานหัตถกรรมพื้นบ้าน 21 คน จดบันทึกข้อความรู้จาก การศึกษา 18 คน สอบถามจากผู้รู้ และช่างพื้น 18 คน การนำเสนอข้อมูลจากเพื่อนและตนเอง 15 คน เขียนอธิบายข้อมูล 14 คน การฟัง 14 คน บันทึกภาพถ่าย 14 คน การสัมภาษณ์ 13 คน การวิเคราะห์ข้อมูล 9 คน และการสาธิต 4 คน

2.3.6 ด้านวิชาที่เกี่ยวข้องกับหัตถกรรมพื้นบ้านที่ศึกษา คือ ศิลปะพื้นบ้าน 22 คน สังคม 17 คนภูมิศาสตร์ 12 คน ออกแบบ 12 คน ประวัติศาสตร์ 10 คนวิถีโลก 7 คน การตลาด 6 คน ประวัติศาสตร์ศิลป์ 5 คน ศิลปศึกษา 5 คน มรดกไทย 5 คน จริยศึกษา 5 คน จิตวิทยา 3 คน ศิลปะไทย 2 คน เกษตร 2 คน และเศรษฐศาสตร์ 2 คน

2.3.7 ด้านการเห็นคุณค่าของงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ศึกษา คือ ตระหนักและเห็นคุณค่าของความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของงานหัตถกรรมพื้นบ้านมากขึ้น 19 คน มีคุณค่าทาง

ด้านจิตใจในงานหัตถกรรมพื้นบ้าน 17 คน หัตถกรรมพื้นบ้านควรถูกค่าแก่การอนุรักษ์ สืบทอด พัฒนาและเผยแพร่ความเป็นไทย 17 คน เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น 10 คน เห็นประโยชน์ของงานหัตถกรรมพื้นบ้านในชีวิตมากขึ้น 10 คน หัตถกรรมพื้นบ้านมีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ 8 คน เห็นคุณค่าของความผูกพันในครอบครัวและการสืบทอด 8 คน และจากที่เคยเห็นคุณค่าน้อย ทำให้เห็นคุณค่ามากขึ้น 6 คน

2.3.8 ด้านการเชื่อมโยงความรู้จากการสืบค้นมา ร่วมกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม คือ ผู้เรียนเขียนอธิบายเชื่อมโยงความรู้แสดงถึงความสัมพันธ์ของข้อมูล 5 คน ผู้เรียนเขียนผังแสดงความคิด (Mind Mapping) และ เชื่อมโยงความรู้ให้สัมพันธ์ของข้อมูล 21 คน

2.3.9 ด้านปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูลภาคสนาม คือ การเดินทาง 18 คน สภาพอากาศร้อน 15 คน การนัดหมายสมาชิกในกลุ่ม 13 คน เวลาไม่เพียงพอ 8 คน ไม่มีพาหนะ 8 คน เก็บข้อมูลไม่ครอบคลุม 6 คน ช่างบางคนไม่ให้ความร่วมมือในเบื้องต้น 5 คน ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นน้อย 5 คนและภาษาถิ่น 3 คน

2.3.10 ด้านวิธีการแก้ไขปัญหา คือ ต้องอดทน 11 คน นัดหมายเวลาพบกันให้ดี และรัดกุมมากขึ้น 10 คน แบ่งหน้าที่กันทำงานให้ครอบคลุมเรื่องที่ทำการศึกษา 9 คน อาศัยรถเพื่อนกลุ่มอื่นไปและกลับ 8 คน ขอความร่วมมือในการเข้าเก็บข้อมูลกับช่างพื้นบ้านอีกครั้ง 7 คน ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม 6 คน ค่อยๆอธิบายให้ช่างบางคนเข้าใจวัตถุประสงค์ที่เข้ามาศึกษา 3 คน และให้เพื่อนที่พูดภาษาถิ่นได้ไปด้วยในครั้งต่อไป 3 คน

2.3.11 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 คือ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง 24 คน สามารถวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างของงานหัตถกรรมพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น 23 คน เกิดความรู้ใหม่ 12 คน เกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ 12 คน เกิดความรู้ความเข้าใจใน การศึกษาหัตถกรรมพื้นบ้านรวมถึงขั้นตอนวิธีการสร้างงาน 11 คน ได้แนวทางเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 11 คน มีความสุขใจ อบอุ่นในที่ได้รับการต้อนรับอย่างดีจากคนในชุมชน 10 คน สนุกสนาน 8 คน รู้จักงานหัตถกรรมต่างๆมากขึ้น 8 คน ได้การทำงานอย่างเป็นระบบ 8 คน สนุกสนทนกับเพื่อนมากขึ้น 7 คน รู้จักการอยู่ร่วมกับสังคม 7 คน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ 6 คน ได้ความรู้ที่หลากหลายนอกจากหนังสือและในห้องเรียน 5 คน พัฒนาตนเองทางด้าน การพูด การเขียน การอธิบาย การถาม 3 คน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ 2 คน และนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงานศิลปะ 1 คน

2.3.12 ด้านการประเมินผลการทำงานของผู้เรียนทั้ง 31 คน คือ ประเมินตนเอง ดี 20 คน ดีมาก 6 คน และ ปานกลาง 5 คน

3. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method)

1. ด้านวัตถุประสงค์ของการสอน

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์การสอน มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดที่ ($\bar{X}=4.65$) รองลงผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ การส่งเสริมผู้เรียนให้มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ($\bar{X}=4.35$) และผู้เรียนสามารถพัฒนาารคทางศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ($\bar{X}=4.03$)

2. ด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยระดับมากมีเป็นส่วนใหญ่ เรียงลำดับจากมากที่สุด คือ ลักษณะท่าทางและอริยาสัยของผู้สอนเป็นกันเองช่วยให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$) รองลงมา คือผู้เรียนเห็นคุณค่าของงานที่ทำ ($\bar{X}=4.52$) และความคิดเห็นในระดับมาก คือ ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงในการค้นหาคำตอบจากผู้สอน ($\bar{X}=4.42$) ผู้เรียนและผู้สอนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=4.42$) ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ($\bar{X}=4.39$) และรายการด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

3. ด้านเนื้อหา

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและ

มาก โดยระดับมากมีเป็นส่วนใหญ่ เรียงระดับจากมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้จากชีวิตจริง ($\bar{X}=4.58$) และในระดับมาก คือ เนื้อหาในแต่ละหน่วยสามารถบูรณาการเข้ากันได้ ($\bar{X}=4.29$) มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ($\bar{X}=4.23$) มีการเชื่อมโยงความรู้ในวิชาต่างๆ และในชีวิตจริงได้ ($\bar{X}=4.16$) และรายการด้านอื่นๆอยู่ในระดับมากตามลำดับ

4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรี่ไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยระดับมากมีเป็นส่วนใหญ่ เรียงระดับจากมากที่สุด คือ เป็น กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ($\bar{X}=4.71$) และระดับมาก คือ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน กับเพื่อน และระดับมากคือ ($\bar{X}=4.45$) กิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการรวบรวมข้อมูล ($\bar{X}=4.42$) กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย ($\bar{X}=4.32$) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.32$) และรายการด้านอื่นๆอยู่ในระดับมากตามลำดับ

5. ด้านพฤติกรรมการสอนของผู้สอน

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรี่ไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านพฤติกรรมการสอนของผู้สอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยระดับมากมีเป็นส่วนใหญ่ เรียงระดับจากมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย ($\bar{X}=4.61$) และระดับมาก คือ ส่งเสริมผู้เรียนทำงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ($\bar{X}=4.45$) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.32$) ผู้สอนให้กำลังใจผู้เรียน ($\bar{X}=4.32$) ผู้สอนช่วยให้รู้จักใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X}=4.26$) และรายการด้านอื่นๆอยู่ในระดับมากตามลำดับ

6. ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรี่ไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่

ในระดับมาก โดยเรียงระดับจากมาก คือ ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการทำงานอย่างมีระบบ ($\bar{X}=4.35$) ผู้เรียนมีการเชื่อมโยงความรู้จนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษา ($\bar{X}=4.35$) ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.29$) รองลงมา ผู้เรียนใช้วิธีการสอบถามความรู้จากผู้รู้ ($\bar{X}=4.26$) ผู้เรียนใช้วิธีการสังเกตในการค้นหาคำตอบจากคำถามหลัก ($\bar{X}=4.19$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายเสนอความคิดเห็น ($\bar{X}=4.19$) และรายการด้านอื่นๆอยู่ในระดับมากตามลำดับ

7. ด้านสื่อการเรียนการสอน

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่บ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงระดับจากมากไปน้อยดังนี้ คือ สื่อการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหามากที่สุด ($\bar{X}=4.19$) รองลงมา สื่อการสอนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ($\bar{X}=4.06$) สื่อการสอนกระตุ้นการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ ($\bar{X}=3.94$) และสื่อในการสอนมีหลากหลายน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.87$)

8. ด้านการวัดผลประเมินผล

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่บ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านการวัดผลประเมินผล ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ การประเมินผลอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ($\bar{X}=4.13$) รองลงมา มีการประเมินที่หลากหลาย ($\bar{X}=4.00$) และมีการประเมินผู้เรียนตลอดเวลา ($\bar{X}=3.97$)

สรุปผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่บ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยที่สุด ได้ดังนี้ 1) ด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม รองลงมา 2) ด้านวัตถุประสงค์ของการสอน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านพฤติกรรมการสอนของผู้สอน 5) ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา 6) ด้านเนื้อหา 7) ด้านการวัดผลประเมินผล และ 8) ด้านสื่อการเรียนการสอน

จากแบบสอบถามความคิดเห็นดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่บ้าน 2 โดยวิธีสตอรี่ไลน์ สรุปโดยรวมทั้ง 8 ด้านแล้ว กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมปลายเปิด โดยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง ซึ่งผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาศิลปะที่บ้าน 2 โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านผู้สอน

ผู้เรียนคิดเห็นว่า ผู้สอนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดหาคำตอบอย่างหลากหลาย ผู้สอนมีการชี้คหุ่่นคิในการทำงานและเป็นกันเองกับผู้เรียนทำให้เรียนอย่างสบายใจ สนุกสนานไม่เครียด

ด้านผู้เรียน

ผู้เรียนคิดเห็นว่า ตนเองได้เรียนรู้ศึกษาค้นคว้าหาความหมายจนพบคำตอบได้ด้วยตนเอง นำความรู้จากหลายๆวิชามารวมการเชื่อมโยงความรู้สู่วิชาที่เรียนได้ ทำให้ได้ขยายมุมมองของตนเองมากยิ่งขึ้น ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนๆในกลุ่มและเพื่อนร่วมชั้นเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและได้ความรู้ที่หลากหลายจากเพื่อนๆ ทั้งเรื่องเรียน และเรื่องอื่นๆ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมกันกับเพื่อนทำให้มีแนวทางการแก้ปัญหาหลากหลายวิธี ไม่ได้แก้ปัญหาคนเดียวรู้สึกดี อีกทั้งไม่เสียเวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพราะมีการแบ่งหน้าที่การทำงานและแบ่งกลุ่มในการศึกษาค้นคว้าและนำมาเสนอแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน ทำให้ได้ความรู้ใหม่และหลากหลาย ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจริงในชุมชน ทำให้ได้มีโอกาสสัมผัสกับแหล่งการสร้างงานหัตถกรรมที่บ้านจริงๆ เพราะมีหลายคนที่ไม่เคยเห็นและไม่รู้จักงานหัตถกรรมนั้นมาก่อนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และปัญหาชั้นตอน การสร้างงานหัตถกรรมที่บ้านมากยิ่งขึ้น เกิดประสบการณ์ตรงกับตนเอง รู้สึกประทับใจในการต้อนรับจากคนในชุมชนอย่างเป็นกันเองและอบอุ่น ทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน รู้จักกับการจัดการเวลาและตนเองได้

ข้อควรเพิ่มเติม

ผู้เรียนคิดเห็นว่า อยากให้ผู้สอนพาไปศึกษาหัตถกรรมที่บ้านหลายๆที่ มีการเพิ่มขอบข่ายของหัตถกรรมที่บ้านให้หลากหลายยิ่งขึ้น เพิ่มแหล่งการศึกษานอกสถานที่มากกว่านี้ ควรให้มี

โอกาสศึกษางานศิลปะพื้นบ้านจากจังหวัดอื่นๆ ด้วย และในด้านการออกเก็บข้อมูลควรใช้เวลาจากเดิมให้มากขึ้น เช่น 2 อาทิตย์ หรือเป็นเดือนพร้อมกับรายงานความคืบหน้าของการทำงาน

ปัญหาที่พบ

ผู้เรียนคิดเห็นว่า ควรมีการขยายเวลาให้มากขึ้น เอกสารบางอย่างซับซ้อนมากเกินไป การทำงานกลุ่มมีความลำบากเรื่องการรวมตัว และเนื้อหายังไม่มากพอกับความต้องการของผู้เรียน ในด้านหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทอื่นๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน โดยวิธีสตอรีไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ของนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และนอกจากนั้นผู้เรียนยังมีกระบวนการเรียนรู้ 2 แบบ คือ กระบวนการเรียนรู้แบบค้น และกระบวนการเรียนรู้แบบลึก อันเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

กระบวนการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์เป็นวิธีสอนที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนด้าน กระบวนการคิด การสื่อ สาร การจัดการ การทำงานกลุ่ม การวางแผน การเผชิญสถานการณ์ การตัดสินใจ การเชื่อมโยงความรู้ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์จริง (Bell and Fifeld, 1998; Lteschert, 1997; Lipka, 1997; วลัย พานิช, 2544; อรทัย มูลคำ, และคณะ, 2544; อรรถพล อันทวรสกุล, 2544; พิมพันธ์ เฉชะคุปต์ และเพชรวิ ยินดี สุข, 2544) ซึ่งสอดคล้องกับ David Narran Saxes (1974) อ้างถึงในวลัย พานิช (2545) ที่ว่าการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นการสอนที่สนองความต้องการ 4 ประการของผู้เรียนประกอบด้วย การสื่อสาร (Communication) การสร้างหรือลงมือทำด้วยตนเอง (Building/Construction) การคิดและลงมือปฏิบัติ (Thought and action) กระบวนการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้แสดงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนออกมาตามขีดความสามารถ ตามความถนัดและตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล มีอิสระในการคิด มีจินตนาการ ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด แก้ไขปัญหา ติดตามความก้าวหน้าหน้าของตนเอง ผู้เรียนยังได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม ร่วมแสดงความคิดเห็น เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองสอดคล้องกับ วลัย พานิช (2544) เกี่ยวกับการศึกษาที่เน้นการสืบสอบ (Inquiry-Oriented) ให้ผู้เรียนสืบค้นหาคำตอบด้วยวิธีวิจัยต่างๆ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและ

เน้นการพัฒนากระบวนการคิด อีกทั้งยังเป็นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ (Constructivist) ให้ผู้เรียนหาความหมายจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับหรือจากการได้ศึกษาและต้องพัฒนาให้เกิดความรู้ที่มีความหมายด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านพุทธิพิสัย

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนวิชาศิลปะที่บ้านโดยวิธีสตอรี่ไลน์ อันเนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่บ้านโดยวิธีสตอรี่ไลน์ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้าน การคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ใช้แหล่งการเรียนรู้หรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้ได้คำตอบตรงตามที่คุณเรียนต้องการ กิจกรรมยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของแต่ละคนออกมาได้อย่างอิสระ ผู้เรียนค้นคว้าสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524) ที่ว่า ผู้เรียนจะต้องรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองซึ่งในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะนอกจากจะส่งเสริมให้ผู้เรียนให้ก้าวหน้าไปในทิศทางที่ถนัดและสนใจ ผู้สอนมีการปูพื้นฐานความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนระลึกถึงประสบการณ์และความรู้เดิม และคอยถามนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ที่ตนได้รับได้ คำถามหลักที่เกิดจากการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ ขยายทักษะการคิดมากขึ้น สอดคล้องกับ Martin Brine (1999) ที่ว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่พวกเขาเกี่ยวข้อง ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการทดสอบแนวคิดและวิธีการ บนฐานความรู้ก่อนและหลังประสบการณ์สามารถประยุกต์สิ่งเหล่านี้ให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้

นอกจากนี้กระบวนการเรียนการสอน โดยวิธีสตอรี่ไลน์ นอกจากจะเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจในการทำงานสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละบุคคลแล้ว ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการทำงานอย่างเป็นระบบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากสถานการณ์จริงมากที่สุด ผู้เรียนส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อน กิจกรรมยัง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดหาคำตอบได้หลากหลายในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ วลัยพานิช (2544) และ อรรถพล อันทวรสกุล (2544) ที่ว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงทักษะหรือประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่เขามีอยู่ โดยการจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้

ลงมือปฏิบัติเอง รวมทั้งกำหนดสื่อการสอนต่างๆ กิจกรรมที่จัดนั้นต้องเป็นกิจกรรมที่เสริมแรงหรือสร้างแรงจูงใจ (Motivation) ให้ผู้เรียนมีบทบาท (Active) มากกว่าเป็นผู้รับอย่างเฉื่อย (Passive) กิจกรรมต้องส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหา ให้สืบค้นหาหลักฐานความจริง มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียน

การเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน โดยวิธีสตอรี่ไลน์ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านความคิด สติปัญญา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นและรู้วิธีแสวงหาความรู้ได้หลากหลายสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cooper Julica (1998) ที่ใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์ส่งเสริมลักษณะทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้แรงจูงใจทางการเรียนทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ พิมพันธ์ เคะชะคุปต์ (2545); จำลอง ไชยา (2545); อารีย์ ปรีดีกุล (2544); เกรียงไกร ยิ่งสง่า (2543); จีรภัทร์ บัวสุวรรณ (2543); และ Letschert(1997) ที่ได้ใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่สอน มีการบูรณาการจากหลายหลายวิชาที่มีส่วนสัมพันธ์กันได้อย่างมีความหมายต่อการเกิดการเรียนรู้สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งเรื่องราวจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดมโนทัศน์ และทักษะต่างๆ เกิดจินตนาการ และส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาขีดความสามารถให้สูงขึ้นทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 ด้านทักษะพิสัย

จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัยของผู้เรียนหลังเรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์สูงกว่าก่อนเรียน เป็นการประเมินผลจากคะแนนการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัยมีประเด็นการประเมินดังนี้ คุณค่าของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ลักษณะรูปแบบของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในด้าน วัสดุในการทำ รูปแบบ รูปทรง ลวดลาย สัดส่วน ขนาด ซึ่งทุกประเด็นโดยรวมหลังเรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นตามลำดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันเนื่องมาจาก

การจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยวิธีสตอรี่ไลน์ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางการเรียนด้านกระบวนการคิด การสื่อสาร การเชื่อมโยงความรู้ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหา กับสถานการณ์จริงให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับ Bell and Fifeld (1998) ที่ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนและประสบการณ์ใหม่โดยผ่านการปฏิบัติด้วยตัวผู้เรียนเอง การจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ การแก้ปัญหา

การตัดสินใจ ตลอดจนการทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันค้นหาคำตอบของคำถามได้หลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะกระบวนการทางการเรียนสูงขึ้น ดังที่ Creswell (1997) ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline) ว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและการทำงานกลุ่มร่วมกันได้ดี

กิจกรรมการเรียนการสอนยังเอื้อต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของกลุ่มตนเอง กลุ่มเพื่อน ประเมินโดยตนเอง เพื่อนและครู ก่อให้เกิดความรู้สึกรู้สึกดีต่อการประเมิน กระตุ้นให้ผู้เรียนตรวจสอบตนเองและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง จะทำให้ผู้เรียน ปรับปรุงพัฒนาตนเองและผลงานให้ดีขึ้น จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าทางการเรียน และการที่ผู้เรียนทราบแนวทางในการเรียน พัฒนาตนเองและผลงาน สามารถประเมินตนเองได้ว่าตนเองอยู่ในระดับใด จะช่วยสร้างความมั่นใจเป็นของตัวเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพยายาม ตั้งใจพัฒนาตนเองและผลงานออกมาให้ดีที่สุด มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับการประเมินผลของ ทศนีย์ สุภเมธิ (2532) ที่ว่า ขั้นตอนการประเมินผล เป็นขั้นที่จะประเมินผลดูว่า การศึกษาจากแหล่งข้อมูลได้บรรลุผลตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนไว้มากหรือน้อยเพียงใด โดยใช้วิธีการ สังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบกระบวนการ และผลงาน แล้วประเมินการศึกษาจากแหล่งข้อมูลเพื่อสะท้อนกระบวนการเรียนของผู้เรียนและกระบวนการสอนของผู้สอนเพื่อหาจุดดีและจุดบกพร่องในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในผลงานและการเรียนของตน ดังที่ สุรพล วัชรวิทย์ (2524) ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนศิลปะว่าควรให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นตัวของตัวเอง และภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

นอกจากนั้นการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์ยังส่งเสริมและฝึกทักษะทางการจัดการ การทำงานกลุ่ม การวางแผน การเผชิญสถานการณ์ การตัดสินใจ สอดคล้องกับ สุรินทร วงคะชาด (2543) ที่ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า แสดงออก และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ใฝ่เรียนรู้ รู้จักการวางแผนการทำงาน มีโอกาสทำงานเป็นคณะ ได้เผชิญกับสถานการณ์ของปัญหาและแก้ไขปัญหาร่วมกัน ตลอดจนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการ คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาเป็น สามารถนำความรู้ไปใช้กับชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังเกิดเจตคติตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอีกด้วย

1.3 ด้านจิตพิสัย

จากผลการวิจัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยของผู้เรียนหลังเรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์สูงกว่าก่อนเรียน ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากผู้สอนคอยให้คำแนะนำ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดหาคำตอบอยู่เสมอ และผู้สอนมีการยืดหยุ่นในการทำงาน เป็นกันเองกับผู้เรียนจึงทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุกสนาน สบายใจไม่เครียด อีกทั้งผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันร่วมกันแก้ไขปัญหา ลงพื้นที่ศึกษาหัตถกรรมพื้นบ้านในชุมชนร่วมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอบอุ่นใจรู้สึกว่ามีที่พึ่งและคอยให้คำปรึกษา จึงทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและวิชาเรียน ยิ่งผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนด้วยคำถามเป็นรายบุคคลและให้ความสนใจ ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น สนใจที่จะเรียนรู้ยิ่งขึ้น ผู้เรียนอยากแสดงความคิดเห็นและรู้สึกเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ยังส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางการเรียนและรู้จักเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้วิธีการแสวงหาความรู้ได้หลายวิธี ซึ่งสอดคล้องกับ John Dewey อ้างถึงใน วลัย พานิช (2544) ที่ว่า ผู้เรียนต้องมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ เกิดประสบการณ์ใหม่แก่ผู้เรียน และผู้เรียนจะเป็นผู้แสวงหา ติดตามการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นแล้วการจัดสภาพบรรยากาศการเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ในสถานที่จริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในชุมชน จากผู้รู้ในท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อชุมชน และท้องถิ่น เกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาไทยและความเป็นไทยของตนเอง สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) ที่ว่า การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและสัมผัสกับบุคคลตัวอย่าง ผู้รู้หรือพาไปสัมผัสกับชีวิตจริงในชุมชนเพื่อก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และซาบซึ้งในภูมิปัญญาไทยมากขึ้น และวิชาศิลปะพื้นบ้านเป็นวิชาหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สอดคล้องกับ John Dewey (1979) ที่ว่า การศึกษาศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นช่วยเสริมสร้างสติปัญญาให้แก่ชีวิต ศิลปะยังเป็นสื่อสำคัญในการประสานให้เกิดความงามความกลมกลืนในสังคม นอกจากนั้นแล้วผู้เรียนยังมีอิสระในการสรรค์จินตนาการ ได้มีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ อีกทั้งยังพัฒนาการทางการรับรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพควบคู่กับการพัฒนาด้านอื่นๆ

นอกจากนี้การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เป้าหมายของการเรียนรู้วิธีการที่จะสืบค้น แสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ปรับการเรียนของตนเองให้เป็นการเรียนที่ตนเองมีบทบาทมากขึ้นพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง หรือพาไปสัมผัสกับชีวิตจริงในชุมชน เพื่อก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ เกิดเจตคติที่ดีต่อตนเอง และชุมชน ซึ่ง เสริมศรี ไชยศรี (2539) ได้กล่าวถึง

การสอนเจตคติที่จะทำให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้สึก ความเชื่อทั้งตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนจะต้องได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรง เช่น การไปทัศนศึกษา การได้แสดงบทบาทสมมุติ จะทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยน เจตคติและค่านิยมของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Congdon Kristin Goranson (1983) ที่ว่า กระบวนการสอนวิเคราะห์เหตุการณ์ที่บ้านอาศัยการเชื่อมโยงทางด้านวัฒนธรรมในการจัดการศิลปศึกษา โดยการศึกษาเอกสารการวิเคราะห์โครงสร้าง การจำแนกศิลปะพื้นบ้านในด้านต่างๆไม่ว่าจะศึกษาด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ จากวิถีชาวบ้าน มนุษยวิทยา ทางโบราณคดี การศึกษาหาความสัมพันธ์จากการศึกษาข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เห็นความสัมพันธ์ เกิดการเห็นคุณค่าของการเรียน มีเจตคติที่ดี เกิดมุมมองที่สามารถเชื่อมโยง และขยายสู่ความสนใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

การจัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ต่างๆที่เชื่อถือได้อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถเลือกแหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง แหล่งข้อมูลจะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับชุมชน และการดำรงชีวิตของตัวผู้เรียน สอดคล้องกับ พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ (2526) ที่ว่า มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว การจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน แหล่งข้อมูลเพื่อการเรียนรู้มีส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ตามความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ครูผู้สอนควรจัดประสบการณ์ที่สนับสนุนแก่ผู้เรียน ได้สนองความสนใจใคร่รู้ด้วยการชี้แนะการใช้แหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ที่เหมาะสมน่าเชื่อถือได้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ คิด มีมโนทัศน์ เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ผู้เรียนบางคนก่อนเรียนมีทัศนคติต่อศิลปะพื้นบ้านน้อย หลังจากที่ได้ผ่านการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้านโดยวิธีสตอรี่ไลน์แล้ว ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อศิลปะพื้นบ้านสูงขึ้น โดยผู้เรียนอยากให้มีการอนุรักษ์ เผยแพร่และสืบทอดศิลปะพื้นบ้าน ผู้เรียนเห็นว่าศิลปะพื้นบ้านมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของเอกลักษณ์ของชาติ รู้สึกภาคภูมิใจในภูมิปัญญาชาวบ้านและความเป็นไทยของตนเอง การศึกษาศิลปะพื้นบ้านทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกดีต่อชุมชนและท้องถิ่น ผู้ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนมากที่สุดคือ ครูผู้สอน รองลงมา คือ สื่อสารมวลชน ส่วนตัวผู้เรียนเองมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติสุข กฤดากร (2541) ด้านมูลเหตุแรงจูงใจในการเรียนรู้ และการเกิดความรู้สึกดีมาจาก แรงจูงใจด้านสภาพแวดล้อม การได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ จากครอบครัว และความสนใจส่วนตัว และแรงจูงใจด้านอื่นๆ ซึ่งแรงจูงใจมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจใคร่รู้ อันจะยังผลไปสู่กระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนค้นพบความหมายของการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านโดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method)

จากการวิจัยผลจากการสังเกตกระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมรายบุคคลที่ปรากฏขณะที่ผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในเกณฑ์ดี ผู้เรียนมีความสนใจมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มีบทบาทในการ ถาม ตอบ ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีการร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น เพื่อค้นหาคำตอบจากคำถามหลักที่ผู้สอนได้ตั้งไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันอย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้ผู้เรียนทำงานออกมาได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนมีการวิเคราะห์แยกประเด็น เขียนอธิบายข้อค้นพบ มีการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ สรุปออกมาเป็นข้อค้นพบของตนเอง และมีการนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า สู่เพื่อนในกลุ่ม เพื่อร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอนยังส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ การคิดวิเคราะห์ การรวบรวมข้อมูล และนำเสนอข้อค้นพบใหม่ร่วมกัน

นอกจากนั้นแล้วผู้เรียนยังมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย มีลำดับขั้นตอน ซึ่งผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานในการออกเก็บข้อมูล วางแผนการทำงาน มีการสำรวจพื้นที่หรือแหล่งการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยการสังเกต สอบถามจากผู้รู้ สัมภาษณ์ การอ่านจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง จดบันทึกข้อความรู้จากการศึกษา มีการบันทึกภาพถ่าย คู่มือสาธิตการทำหัตถกรรมพื้นบ้านจากช่างพื้นบ้าน มีการตั้งสมมติฐาน มีการวางแผนและขั้นตอนการศึกษาหัตถกรรมพื้นบ้าน วิเคราะห์ข้อมูล เขียนอธิบายข้อมูล นอกจากนี้แล้วผู้เรียนยังมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริง การสเก็ตผลงานหัตถกรรมพื้นบ้าน มีการเชื่อมโยงข้อมูลในรายวิชาศิลปะพื้นบ้านเพื่อหาความสัมพันธ์กับวิชาที่เกี่ยวข้อง เมื่อวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านโดยวิธีสตอรีไลน์มีอยู่ 2 แบบคือ กระบวนการเรียนรู้แบบตั้งต้น และกระบวนการเรียนรู้แบบลึก ซึ่งสอดคล้องกับ Biggs and Telfer (1987); Huang and Bonzon (1995); Michaelis (1980) และ Ragan ; Jarolimek อ้างถึงใน ประจักษ์นันท์ นิลสุข (2544) ที่ว่า กระบวนการเรียนรู้แบบตั้งต้นและกระบวนการเรียนรู้ลึกมีผู้ในตัวผู้เรียนทุกคนโดยกระบวนการเรียนรู้แบบลึกเป็นการเรียนรู้ที่อาศัยแรงจูงใจภายใน ในการทำงานที่ต้องการและใช้วิธีการที่เป็นเหตุเป็นผล ฟังพอใจที่จะเรียนรู้เป็นการค้นหาความรู้ที่มีความหมายจนกว่าจะเข้าใจ ให้สัมพันธ์กับความรู้ที่เคยเรียนรู้มาก่อนและนำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแก้ปัญหา ส่วนกระบวนการเรียนรู้แบบตั้งต้น ผู้เรียนอาศัยแรงจูงใจในภายนอกในการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด เป็นสิ่งที่ผู้เรียนรู้จากสิ่งที่เห็น ได้ชัดเจน และเข้าใจโดยไม่ต้องค้นหา เรียนรู้อย่างกว้างๆ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

วิธีการเรียนรู้และวิธีการแสวงหาความรู้ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาศิลปะที่บ้านจำเป็นต้องศึกษาความสัมพันธ์กับรายวิชาอื่น สามารถนำความรู้จากสาขาวิชาอื่นมาเชื่อมโยงทำให้เกิดความรู้ได้ใหม่ วิชาที่ผู้เรียนคิดว่าจะมีความสัมพันธ์กับวิชาศิลปะที่บ้านจำเป็นต้องมีความรู้ด้านภูมิศาสตร์ การออกแบบ ประวัติศาสตร์ วิถีโลก การตลาด ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะศึกษา มรดกไทย จริยศึกษา จิตวิทยา ศิลปะไทย เกษตร และเศรษฐศาสตร์ ผู้เรียนได้นำความรู้ที่จากการศึกษาค้นคว้ามาเชื่อมโยงความรู้ร่วมกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้เรียนเขียนอธิบายเชื่อมโยงความรู้แสดงถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลสอดคล้องกับ วารี ธีระจิตร์ (2530) ที่ว่า ผู้ที่มีทักษะในการแสวงหาความรู้จะช่วยให้เกิดความคิด ความเข้าใจที่ถูกต้อง และมีความคิดที่กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนจะเกิดทักษะในการค้นคว้าสิ่งที่ต้องการและสนใจใคร่รู้จากแหล่งต่างๆ จะทำให้ผู้เรียนทราบข้อเท็จจริง เปรียบเทียบข้อเท็จจริงที่ได้มาว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ ขณะเดียวกันผู้เรียนอาจขยายวงการแสวงหาความรู้จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ การไปศึกษาหาความรู้นอกสถานที่ การไปสังเกตรวบรวมข้อมูลจากแหล่งวิทยากรในชุมชน การรวบรวมความรู้โดยการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลแหล่งวิทยากรในชุมชน การรวบรวมความรู้โดยการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ผู้เรียนเลือกประเด็นที่สำคัญเพื่อประกอบความเข้าใจจะช่วยขยายประสบการณ์เดิม และเป็นพื้นฐานของประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524) ด้านกระบวนการศึกษาค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง และความสำคัญอย่างยิ่ง และความสำคัญของการแสวงหาความรู้อีกประการหนึ่ง คือ การให้ผู้เรียนประเมินผลการแสวงหาความรู้ซึ่งกันและกัน และผู้เรียนยังมีการเขียนแผนผังแสดงมโนทัศน์ทางความคิด (Mind Mapping) ทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินผลการทำงานของตนเองได้ว่าการทำงานของตนเองอยู่ในระดับใด

จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกต ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ พบว่า ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจและสนใจในการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพในการแสวงหาคำตอบจากแหล่งการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง นอกจากนั้นผู้เรียนยังนำความรู้จากหลากหลายวิชามารวมการเชื่อมโยงความรู้สู่วิชาที่เรียนได้ ทำให้ได้ขยายมุมมองของตนเองมากยิ่งขึ้น ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ทำให้ผู้เรียนฝึกทักษะทางการเรียนในการ คิดวิเคราะห์เกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมที่บ้านได้ สอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524) ที่ว่า การสอนให้ผู้เรียนมีการอภิปราย จะช่วยให้ผู้สอนบรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนในแง่การให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ วิจัย ประยุกต์ และผสมผสานความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน ผู้เรียนรู้จักการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น และการถกเถียงหาข้อสรุปไปด้วยพร้อมกัน ผู้เรียนมีบทบาทพอๆกับผู้สอน โดยร่วมแก้ไขปัญหาลักษณะต่างๆ ร่วมกับเพื่อนและผู้สอนทำให้มีแนวทางการ

แก้ปัญหาหลากหลายวิธี อีกทั้งไม่เสียเวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพราะมีการแบ่งหน้าที่การทำงานและแบ่งกลุ่มในการศึกษาค้นคว้า และนำมาเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน ทำให้ได้รับความรู้ใหม่และหลากหลาย ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจริงในชุมชน ผู้เรียนมีโอกาสสัมผัสกับแหล่งที่สร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้านจริงๆ เนื่องจากมีผู้เรียนหลายคนไม่เคยเห็นและไม่รู้จักงานหัตถกรรมพื้นบ้านนั้นมาก่อน และผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการสร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้านจริง จากช่างพื้นบ้านสอนให้ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในปัญหาลึกซึ้งตอนการสร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้านมากยิ่งขึ้น เกิดประสบการณ์ตรงกับตนเอง และรู้สึกประทับใจในการต้อนรับจากคนในชุมชนอย่างเป็นกันเองและอบอุ่น ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้จัดการกับเวลาและตนเอง อีกทั้งยังได้ฝึกความอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วย

3. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

จากผลการวิจัยผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้าน 2 โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดเห็นว่า ด้านวัตถุประสงค์ของการสอน ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่า จุดประสงค์มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนให้มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนามรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติด้วย ด้านบรรยากาศการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมมีความเป็นกันเองช่วยให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของงานที่ทำ ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงในการค้นหาคำขอบอย่างหลากหลาย ผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันทำให้เรียนรู้อย่างสนุกสนานไม่เครียด อีกทั้งเนื้อหาศิลปะพื้นบ้านที่สอนโดยวิธีสตอรีไลน์ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้จากชีวิตจริง เรียนรู้จากแหล่งผลิตงานหัตถกรรมพื้นบ้านในชุมชน และกิจกรรมเอื้อให้ผู้เรียนได้สัมผัสและลงมือปฏิบัติจริง เนื้อหาแต่ละหน่วยสามารถบูรณาการเข้ากันได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และผู้เรียนยังสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่ชีวิตจริงได้ กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับเพื่อนทำให้ผู้เรียนมีวิธีแสวงหาความรู้ได้หลากหลาย รวมทั้งผู้เรียนรู้จักการรวบรวมข้อมูล ได้ฝึกคิดเป็นระบบ ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กิจกรรมยังเอื้อให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตัวเอง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมร่วมกัน ในด้านของผู้สอนได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย ผู้สอนส่งเสริมผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจผู้เรียน แนะนำให้ผู้เรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด

จากคำถามหลัก มีการยืดหยุ่นเวลาในการทำงานและเป็นกันเองกับผู้เรียนทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างไม่ต้องวิตกกังวล มีความสุขกับการเรียน

ส่วนพฤติกรรมของผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการทำงานอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์แยกประเด็นและหาหลักการ ความสัมพันธ์ของเรื่องที่ศึกษาและนำความรู้จากหลายวิชามารวมการให้สัมพันธ์กับวิชาที่เรียนจนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาได้ ดังที่นิรมล ติรณสาร สวัสดิบุตร (2525) ได้กล่าวว่านอกเหนือจากวิชาศิลปศึกษาแล้ว ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วพยายามกำหนดแนวทางการเรียนการสอนให้สัมพันธ์หรือกลมกลืนกับวิชาอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ใหม่ๆ อีกมากมาย ในขณะที่เดียวกันความสามารถในการเลือกเนื้อหาเรื่องราวที่น่าสนใจ ผู้สอนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกในการทำงานศิลปะได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนร่วมชั้น ทำให้ได้ขยายมุมมองของตนเองมากขึ้น มีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนๆ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ร่วมกับการค้นหาคำตอบจากคำถามหลักที่ผู้สอนตั้งไว้ทำให้ได้คำตอบมากมายเกิดความรู้ใหม่ ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจริงในชุมชน และได้ศึกษานอกสถานที่ ทำให้มีโอกาสนสัมผัสกับแหล่งที่สร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้านจริงๆ เพราะมีหลายคนที่ไม่เคยเห็นและไม่รู้จักงานหัตถกรรมนั้นมาก่อน อีกทั้งตนเองได้ลงมือปฏิบัติจริง ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ถึงปัญหาและขั้นตอนการสร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้านมากยิ่งขึ้น เกิดประสบการณ์ตรงกับตนเอง และรู้สึกประทับใจในการต้อนรับจากกลุ่มคนในชุมชนอย่างเป็นกันเองและอบอุ่น ทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการกับเวลาและตนเองได้ กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านโดยวีดิทัศน์ออนไลน์เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาข้อมูลนอกสถานที่และได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง สอดคล้องกับอุบล ฐูจินดา (2532) ที่ว่า วิธีสอนศิลปะโดยการศึกษาจากสถานที่ เป็นการสอนที่ผู้สอนนำผู้เรียนไปนอกโรงเรียน เพื่อศึกษาศิลปะในสถานที่ต่างๆ เรียกว่าทัศนศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) นับว่าเป็นการสอนที่มีคุณค่ามากอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนศิลปะ เพราะเป็นการได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และเกิดความเพลิดเพลิน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับเพื่อน กิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการรวบรวมข้อมูล กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย สามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ เกษร ธิตะจारी (มปป.) ที่ว่า ผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้หลักการแก้ปัญหา ซึ่งจะต้องคิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง หรือแก้ปัญหาเป็นกลุ่มก็จะต้องระดมความคิด หาคำตอบให้ได้หลายวิธีและเลือกวิธีที่ดีที่สุด ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมการเรียนร่วมกัน อีกทั้งสื่อการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาทุกสถานการณ์ที่เจอทำให้ผู้เรียนมีความอดทนต่อปัญหา มีความมุ่งมั่นและกล้าเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งผู้เรียนได้แก้ไขปัญหาพร้อมกันทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อเพื่อน ผู้สอน และวิชาที่เรียน ด้านการวัดผลผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่ามีการวัดผล

ประเมินผลอย่างเป็นระบบชัดเจนมีการประเมินอย่างหลากหลายวิธีและประเมินผู้เรียนตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียนรู้สึกดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่บ้าน โดยวิธีสตอรี่ไลน์ในครั้งนี้ นอกจากนั้นผู้เรียนส่วนใหญ่ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับมาก อยากให้ผู้สอนพาไปศึกษาหัตถกรรมที่บ้านหลายๆ ที่ มีการเพิ่มขอบข่ายของหัตถกรรมที่บ้านให้หลากหลายยิ่งขึ้น เพิ่มแหล่งการศึกษานอกสถานที่มากกว่านี้ ควรได้มีโอกาสศึกษางานศิลปะที่บ้านจากจังหวัดอื่นๆ ด้วย และในด้านการออกเก็บข้อมูลควรใช้เวลาจากเดิมให้มากขึ้น เช่น 2 อาทิตย์หรือเป็นเดือน พร้อมกับรายงานความคืบหน้าของการทำงาน ส่วนด้านปัญหาผู้เรียนคิดเห็นว่า ควรมีการขยายเวลาให้มากขึ้น เอกสารบางอย่างซับซ้อนมากเกินไป การทำงานกลุ่มมีความลำบากเรื่องการรวมตัว และเนื้อหายังไม่มากพอกับความต้องการของผู้เรียนในด้านหัตถกรรมที่บ้านประเภทอื่นๆ

ข้อสังเกตที่พบจากการวิจัย

จากการศึกษาผลการสอนวิชาศิลปะที่บ้าน โดยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏ นั้นมีประเด็นที่น่าสนใจที่พบจากการศึกษาดังนี้

1. การวางแผนการดำเนินงาน จัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอน โดยวิธีสตอรี่ไลน์ ขั้นตอนนี้จัดได้ว่า เป็นขั้นตอนที่สำคัญอันดับแรก เนื่องจากจะต้องมีการเตรียมตัวของอาจารย์ผู้สอน และผู้เรียน โดยที่ผู้สอนต้องมีการวางแผนล่วงหน้าอย่างรอบคอบในทุกๆ ด้าน เช่น

1.1 ด้านการจัดทำโครงสร้างแผนการสอน โดยวิธีสตอรี่ไลน์ให้มีความสอดคล้องครอบคลุมตามหลักสูตรและรายวิชาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยเฉพาะเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น หรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข (events, incidents, or real problems to be solved) องค์ประกอบนี้นับว่าสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็น “จุดหักเห” และเป็นสีสันของเรื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดหาทางออกให้กับตัวละคร ในการตัดสินใจของผู้เรียนนั้นจะสะท้อนแนวคิด (Idea) ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนทักษะในการแก้ปัญหา โดยผ่านกระบวนการการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองและตัดสินใจ

1.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน ต้องปรับเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งผู้เรียนเป็นเจ้าของกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ต้องมีการเตรียมแผนล่วงหน้าว่า จะต้องใช้กิจกรรมที่เป็นขนวนชวนให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองได้ อิสระเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออก ค้นหาคำตอบและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนมีความหมายต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.3 ด้านการเตรียมความพร้อมด้านผู้สอน ผู้เรียน แหล่งการเรียนรู้ ดังนี้

ด้านผู้สอน

1. จากผลการวิจัยนี้ ทำให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมมีผลต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจและเจตคติของผู้เรียน เพราะหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นเสมือนสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวผู้เรียน ทำให้บางครั้งผู้เรียนอาจมองข้ามไป ขาดการให้ความสำคัญ ขาดการเห็นคุณค่า ฉะนั้นผู้สอนควรมีการปูพื้นฐานความรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนก่อน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เพื่อยังผลไปสู่การเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่ได้รับ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้วิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย เนื่องจากวิธีการได้มาซึ่งความรู้เป็นสิ่งสำคัญ อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการได้มาซึ่งความรู้แตกต่างกัน และควรจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรง

2. ผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจและปรับเนื้อหาให้สามารถบูรณาการระหว่างวิชาหรือผสมผสานระหว่างวิชาในหลักสูตร รวมทั้งกระบวนการต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด ผู้สอนควรมีการจัดทำแผนการสอนไว้ล่วงหน้า

3. กำหนดระยะเวลาของการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตลอดการศึกษา การจัดกิจกรรมต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียนและมีความหลากหลาย มีการจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอน ควรมีการยืดหยุ่นเวลาในการทำงานเพื่อให้ผู้เรียนไม่รู้สึกกดดัน ไม่เครียด สนุกสนานและมีความสุขกับการเรียน

4. ผู้สอนจะต้องมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมทั้งด้านข้อมูลเอกสารวิธีการสอน แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทั้งบุคคลและสถานที่ รวมทั้งเตรียมความพร้อมผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกิจกรรมแต่ละขั้นตอน จัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการเรียนรู้ ภายใต้อำนาจที่กำหนด ผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยแนะนำ เป็นพี่เลี้ยงเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการความคิด สติปัญญา การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวและบุคคลอื่น รวมทั้งผู้สอนจำเป็นต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน อันจะส่งผลดีกับผู้เรียนและผู้สอนให้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปได้ด้วยดีบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

5. การวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายวิธี เช่น ทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน แฟ้มสะสมงาน รายงาน ของผู้เรียนแต่ละคน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง

ด้านผู้เรียน

1. ผู้เรียนควรมีการเตรียมความพร้อม โดยการทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาที่ตนเองต้องศึกษาเพื่อเตรียมพื้นฐานความรู้

2. มีความตั้งใจให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างจริงจัง

3. ใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความรู้ใหม่
4. ตอบคำถามหลักของผู้สอน โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการเรียนรู้ หรือวิธีการแสวงหาความรู้อย่างหลากหลาย วางแผนการทำงานโดยกำหนดเป้าหมาย กำหนดงานลำดับขั้นตอนการทำงาน ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
5. มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน อภิปราย วิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น นำไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนาผลงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
6. สรุปความรู้ที่ได้จากการค้นพบด้วยตนเอง และนำเสนอข้อค้นพบ

แหล่งการเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้หรือแหล่งข้อมูล ซึ่งได้แก่ สิ่งต่างๆ ที่ส่งเสริม หรือทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น ครู ห้องสมุด แหล่งข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในสถานศึกษา แหล่งข้อมูลในท้องถิ่น ทรัพยากรบุคคล (Human Resources) ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) แหล่งข้อมูลนอกท้องถิ่น และแหล่งข้อมูลอื่นๆ ซึ่งแหล่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ผู้สอนควรมีการสำรวจและติดต่อไว้ล่วงหน้าให้พร้อมเพื่อผู้เรียนได้ขยายมุมมอง และเปิดโลกทัศน์ของตนเองได้กว้าง อันนำไปสู่การเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเตรียมผู้เรียนให้รู้จักกับวิธีการเรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ซึ่งเป็นการเรียนแบบบูรณาการ และยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. การเตรียมแผนการสอน
 - 2.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาของรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์แล้วแต่กรณี
 - 2.2 เขียนแผนการสอนและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.3 กำหนดเส้นทางการเดินเรื่องให้สอดคล้องกับหลักสูตรหรือหัวเรื่องที่จะใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามองค์ประกอบของสตอรี่ไลน์ 4 องค์ (Episode) คือ ฉาก ตัวละคร การดำเนินชีวิต และเหตุการณ์ในแต่ละตอนประกอบด้วยประเด็นหลัก
 - 2.4 การเตรียมคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าหาคำตอบ คำถามเหล่านี้จะโยงไปสู่คำตอบที่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่ประสงค์บูรณาการเข้าด้วยกัน
 - 2.5 สื่อการเรียนการสอน
 - 2.6 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน

2.7 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคลและสถานที่ (ควรมีการติดต่อและสำรวจไว้ล่วงหน้า)

3. การวัดผลและประเมินผล

3.1 วัดผลการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบ

3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริง

3.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองร่วมกับเพื่อนและผู้สอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องผลการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาศิลปศึกษาอื่นและรายวิชาอื่น

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการนำวิธีการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการที่มีต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทางด้านศิลปศึกษาและรายวิชาอื่น

3. ควรมีการศึกษานำวิธีการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ไปใช้กับเนื้อหาเฉพาะเรื่อง que ผู้เรียนสามารถศึกษาเองได้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

4. ควรมีการศึกษาดังผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบต่อการนำวิธีการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน